

CENTAR
ZA ISTRAŽIVANJE
JAVNIH POLITIKA

Šta Strategija policije u zajednici znači Romkinjama i Romima u Srbiji?

Prilikom usvajanja Dekade Roma 2005-2012 prepoznata je uloga Ministarstva unutrašnjih poslova ali tokom dosadašnje primene koncepta policije u zajednici MUP nije razvio posebnu politiku za rešavanje bezbednosnih problema romske zajednice. Nalazi Centrovog tekućeg istraživanja mogu doprineti formulisanju Akcionog plana za sprovođenje Strategije policije u zajednici, za koji se nadamo da će biti pripremljen u 2014. godini

Vlada Republike Srbije je u aprilu 2013. godine usvojila Strategiju policije u zajednici. Dokument je usvojen nakon više od 10 godina od kako je policija u Srbiji, uz stalnu pomoć donatorskih organizacija u čijem je domenu rada reforma sektora bezbednosti, započela sa pilot projektima primene koncepta policije u zajednici na lokalnom nivou. Ovim dokumentom su potvrđena načela policijske organizacije na kojima su, konceptualno i organizacijski, ustrojene moderne policijske službe.

Osnovne vodilje za primenu ovog načela su: policija treba da deluje preventivno i proaktivno a na represivno i reaktivno; u fokusu policijskog delovanja je rešavanje problema i suzbijanje uzroka problema i to prema specifičnim potrebama građana i zajednica koje su formulisale prioritete; potrebno je uspostavljanje odnosa saradnje i poverenja između lokalnih zajednica i policije. Saradnja podrazumeva i uključivanje niza aktera, kao što su lokalne samouprave, drugi državni organi izuzev MUP-a i udruženja građana u rešavanje bezbednosnih problema građana. O tome govori i tekst Strategije u delu u kojem se navodi da se "razvoj policijske delatnosti u zajednici zasniva [...] na

unapređivanju preventivnog rada policije, policijske organizacije i upravljanja, sistema vrednosti u policiji i vrednovanja policijskog rada i afirmisanje uloge zajednice u podizanju nivoa bezbednosti.“

Budući da filozofski i organizaciono policiju opredeljuje na bliži rad sa građanima i grupama građana u skladu sa njihovim prioriternim bezbednosnim problemima u lokalnim sredinama u kojima žive, koncept policije u zajednici je postavljen tako da od velike koristi bude manjim društvenim grupama čiji se bezbednosni problemi mogu manje ili više razlikovati od bezbednosnih prioriteta većinskog stanovništva.

Razlike u percepciji

Koncept zapravo prepoznaje da nemaju sve zajednice i grupe ljudi iste bezbednosne probleme niti da je ono što je prioritet u delovanju u jednoj sredini (problem narkomanije npr.) nije nužno i glavni problem u nekoj drugoj sredini (gde je moguće da je npr. bezbednost saobraćaja primarni bezbednosti problem za lokalno stanovništvo). Na osnovu toga čini se da će snažnija primena strategija - za čije je sprovođenje tek potrebno usvojiti akcioni plan kojim će se definisati nosioci obaveza, planirane aktivnosti, rokovi, očekivani rezultati i sredstva potrebna za te aktivnosti - unaprediti upravo bezbednost tzv „ranjivih“ grupa, koje se susreću sa drugačijom listom bezbednosnih pretnji i mogu imati specifično iskustvo sa policijom u odnosu na većinsko stanovništvo.

Istraživanja javnog mnjenja rađena za potrebe Ministarstva unutrašnjih poslova pokazuju stabilnost u trendovima poverenja u policiju i opažanja ključnih bezbednosnih problema građana poslednjih par godina. Građani su se tako, prema istraživanju koje je za 2012. godinu radio CESID, izjasnili da 42% njih ima poverenje u policiju, što je pokazalo i istraživanje za 2011. godinu. U poređenju sa 2008. to je značaj porast poverenja u policiju, o kojoj je tada pozitivno mišljenje imalo svega 28% građana.

Ova istraživanja ukrštena sa podacima o socio-ekonomskom statusu, godinama, obrazovnom profilu ispitanika i ostalim demografskim karakteristikama omogućavaju rad na preporukama za dalje reforme policije i rad na razvoju posebnih politika prema različitim grupama građana. Ona, međutim, nisu pružila materijal za sagledavanje kako vlastitu bezbednost i doprinos koji rad policije ima na unapređenje bezbednosti, sagledavaju pripadnici manjinskih grupa, među njima i manjinskih nacionalnih i etničkih grupa. Istraživanje koje je 2012. godine sproveo Beogradski centar za bezbednosnu politiku načelno je ukazalo na to da pripadnici npr. mađarske i bošnjačke manjine drugačije opažaju ugroženost svojih nacionalnih i etničkih grupa nego što je opaža većinsko stanovništvo, kao i da drugačije procenjuju bezbednost većinskog stanovništva nego što to stanovništvo čini.

MUP i bezbednosna pitanja romske zajednice

Da MUP ima značajnu ulogu u rešavanju bezbednosnih problema romske zajednice sagledano je i prilikom usvajanja Dekade Roma 2005-2015, gde je prepoznata uloga Ministarstva u pružanju bezbednosne zaštite pripadnicima romske manjine. Tokom dosadašnje primene koncepta policija u zajednici MUP nije razvio pojedinačne politike koje se posebno bave bezbednošću manjinskih grupa. U odsustvu posebne politike i iz nje izvedenih mera Ministarstva za potrebe rešavanja problema Romkinja i Roma, policijske uprave su te koje u domenima svog delovanja mogu identifikovati posebne potrebe ove grupe i tome prilagoditi delovanje. Policijske službe na lokalnu, naime, imaju mogućnost da u okviru akcionih planova delovanja na čije usvajanje ih je Ministarstvo ohrabrilo, predvide kao prioritete oblasti delovanja probleme bezbednosti određenih grupa. Tako je akcioni plan za grad Beograd za period 2012-2013 kao prioritete odredio rešavanje problema ličnih dokumenata Romkinja i Roma.

Istražujući kako pripadnici romske manjine u Srbiji percipiraju vlastitu bezbednost kao i rad institucija sektora bezbednosti, MUP-a i Ministarstva odbrane, Centrov tim će ponuditi produbljenu sliku njihovih bezbednosnih problema u odabranim opštinama u Srbiji. Takođe će biti ponuđen odgovor na pitanje da li, kako i na osnovu čega policijske uprave u Srbiji određuju mere kojima se rešavaju bezbednosni problemi romskih zajednica na lokacijama koje su predmet istraživanja.

Aktuelnim istraživanjem ćemo sagledati i koji lokalni akteri i mehanizmi mogu biti partneri policijskim službama prilikom definisanja i sprovođenja mera za rešavanje ključnih problema romske zajednice u gradovima i opštinama. Prethodno Centrovo istraživanje [Procene efikasnosti lokalnih mehanizama socijalnog uključivanja Romkinja i Roma](#) (2012-2013) je ukazalo na nesistematičnost u definisanju uloge koordinatora za romska pitanja čije su finansiranje, u ukupnom broju od 55, od 2009. godine preuzele lokalne samouprave, kao i na nepreciznosti u tome šta sve spada u njihov mandat.

Ranije Centrovo istraživanje [LGBT populacija i reforma sektora bezbednosti](#) (2011) pokazalo je da postoje razlike u tretmanu MUP ove ranjive grupe prema lokaciji, te da MUP očekuje značajan stepen samoorganizovanja ove populacije, koja međutim izražava značajno nepoverenje prema policiji, vojsci i pravosudnom sistemu.

Neosporno je da su ovakva istraživanja potrebna i da mogu biti iskorišćena za planiranje i sprovođenje posebnih politika institucija sektora bezbednosti, na šta uostalom i koncept policije u zajednici smera. Da bi on uhvatio koren, potrebno je da se sačini Akcioni plan za sprovođenje Strategije policije u zajednici. Nadajmo se da će on biti predmet rasprave u 2014. godina.

[Jelena Radoman, Centar za istraživanje javnih politika](#)

